

Elintarvikemarkkinalainsäädäntöä valmistelevan työryhmän 3.kokous

Aika: Perjantai 7.3.2025 klo 13.00–15.00

Paikka: OKM:n kokouskeskus, Meritullinkatu 10 / Microsoft Teams -kokous

Puheenjohtaja:

Minna-Mari Kaila, osastopäällikkö, maa- ja metsätalousministeriö 13.00–14.20, Teams
Anna-Leena Miettinen, maatalousneuvos, maa- ja metsätalousministeriö 14.20=>

Osallistujat:

Veli-Matti Aittoniemi, varatoimitusjohtaja, Matkailu- ja Ravintolapalvelut Mara ry
Rikard Korkman, asiamies, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund rf
Jukka Ihanus, yhteiskuntasuhdejohtaja, Elintarviketeollisuusliitto ry
Markus Lounela, hallitusneuvos, maa- ja metsätalousministeriö
Milla Määttä, tutkimuspäällikkö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Jarno Sukanen, elintarvikemarkkinavaltuutettu
Tea Taivalkoski, lakimies, Päivittäistavarakauppa ry
Kimmo Tammi, juristi, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
Aino Grönman, hallitussihteeri, maa- ja metsätalousministeriö, sihteeri, Teams
Pekka Sandholm, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö, sihteeri

1. Avaus

Puheenjohtaja Kaila avasi kokouksen klo 13.00.

2. Edellisen kokouksen (18.2.2025) pöytäkirjan hyväksyminen

Korjausten jälkeen hyväksyttiin.

3. Muutostarvearviointi elintarvikemarkkinalain säännösten osalta

Jatkettiin edellisessä kokouksessa aloitettua elintarvikemarkkinalain säännöskohtaista läpikäyntiä kunkin säännöksen toimivuudesta ja mahdollisista keskeisistä muutostarpeista sekä uusista säännöstarpeista. Tällä kertaa keskityttiin erityisesti valtuutetun toimintaa sääteleviin pykäliin.

Todettiin, että kauppapalautakunnan toiminnan loputtua voidaan viittaus elinkeinon itsesääntelyelimeen poistaa. Esiin nousi tarve priorisoida valtuutetun tehtäviä ja menettely tutkimatta jättämisestä. Keskusteltiin 8§ muotoilun ”tulee ottaa käsiteltäväkseen” sitovuudesta.

Neuvottelua ja sovinnon edistämistä koskevan 9§ osalta todettiin, että käsittelyssä olevan komission markkinajärjestelyasetuksen muutosesitys saattaa aiheuttaa tähän ja joihinkin muihin lainkohtiin muutostarvetta. Komission esityksen käsittelyn tarkempi aikataulu ja lopullinen sisältö on vielä avoinna.

Todettiin, että tarkempi valtuutetun toimintaa koskeva keskustelu voidaan käydä MMM ja valtuutetun välillä.

4. Private Label-tuotteiden ja hinnoittelujaksojen kansainvälinen vertailu

Grönman esitteli kansainvälistä vertailua Private Label-tuotteiden sekä hinnoittelujaksojen sääntelystä valituissa maissa sekä muutoin elintarvikemarkkinalain vastaavasta sääntelystä. Tarkastelussa olivat Pohjoismaat (pl. Islanti), Saksa, Ranska, Iso-Britannia ja Uusi-Seelanti.

Tässä tarkastelussa ei havaittu erityistä sääntelyä PL-tuotteisiin tai hinnoittelujaksoihin liittyen. EU:n jäsenvaltioissa UTP direktiivin toimeenpano on melko tarkasti harmonisoitu. EU:n ulkopuolella sääntely on tarkempaa Uudessa-Seelannissa ja EU:ssa Ranskalla on ns. egalim- lainsäädäntö (Maatalous- ja elintarvikealan kauppasuhteiden tasapainosta ja terveellisestä, kestävästä ja kaikkien saatavilla olevasta ruoasta), jolla pyritään vahvistamaan tuottajien asemaa ja viemään tuotantokustannuksia hintoihin.

Useissa maissa on tehty tutkimuksia ja raportteja PL-tuotteiden vaikutuksesta elintarvikemarkkinoihin. Johtopäätökset ovat samantyyppisiä: tuotteet vahvistavat kaupan asemaa, vaikuttavat hinnoitteluun, saattavat vähentää innovaatioita ja voivat olla riski liikesalaisuudelle. Toisaalta ne ovat eduksi kuluttajille edullisimpina hintoina.

5. Keskustelu vertailun tuloksista ja havainnoista

Todettiin markkinaolosuhteiden vaihtelevan vertailun eri maissa ja erityisesti EU-maiden ja muiden välillä.

PL-tuotteet on monitahoinen kysymys, tietosuoja on näiden osalta tärkeää, ostajalla on usein ylivoimainen neuvotteluasema paremman ja laajemman tiedon ansiosta.

Todettiin myös, että tuotteet ovat erilaisia, joissakin tuotteissa on useita eri kategoriaan brändättyjä tuotteita ja niitä on helpompi erilaistaa, toiset tuotteet ovat homogeenisia (nestemaito?), joihin brändillä ei ole helppo saada lisäarvoa.

Mahdollisen hintasyrjinnän osalta todettiin, että jo nykyisin on mahdollista tavarantoimittajan ja ostajan välillä sopia enimmäishinnasta. Tämä voisi olla keino estää mahdollista hintasyrjintää.

Pohdittiin mahdollisin liikesalaisuuden väärinkäytön tehokkaampaa valvontaa.

6. Oikeusministeriön konsultaation eteneminen

Ei ehditty käsitellä, joten siirtyy seuraavaan kokoukseen.

7. Kuulemisten eteneminen

Todettiin, että kaupan osalta kuulemisista on sovittu. Kuulemisiin osallistuvat vain ministeriön virkahenkilöt, ryhmältä toivottiin kuitenkin kysymyksiä kuulemisiin.

Teollisuuden kuulemisiin toivottiin edustajia bränditalosta ja PL-tuotteisiin erikoistuneesta yrityksestä.

Todettiin myös, että kuulemiset tulisi rajoittaa 4 tilaisuuteen tahoa kohti.

Sovittiin, että KKV:n PL-tutkimuksesta vastaava Johannes Piipponen tulee kuultavaksi kokoukseen 3.4.

8. Muut asiat

Keskusteltiin EU:n markkinajärjestelyasetuksen muutoksen vaikutuksista lakihankkeeseen. Komission esitykseen saattaa tulla muutoksia, mutta on mahdollista, että esitys on otettava huomioon tässä lakihankkeessa.

Käytiin keskustelua data-asioiden käsittelystä tämän ryhmän ja tilastotyöryhmän välillä, mm. aikataulusyistä käsittely pääosin tilastoryhmässä.

9. Kokouksen päättäminen

Vpj. Miettinen päätti kokouksen klo 15.10.